

Motion till riksdagen 2021/22:3386

av **Allan Widman m.fl. (L)**

Återinförande av militieombudsman

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att en militieombudsman (MO) ska återinföras och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Försvarsmaktens årliga utvärdering 2020 uppgav nästan var femte värnpliktig, 17 procent, att de utsatts för oönskat beteende, till exempel kränkande jargong eller sexuella trakasserier, från andra värnpliktiga. Motsvarande siffra 2019 var 15 procent och året innan 11 procent. Kvinnliga värnpliktiga svarar i mycket högre grad än män att de har utsatts.

Plikrådet, som ska bevaka de värnpliktigas intressen, säger till Ekot att det blir allt vanligare att de kontaktas av personer som säger sig ha utsatts för till exempel sexuella trakasserier. Många av dem vet inte vart de ska vända sig eller är rädda för sina befäl.

Att vara värnpliktig innebär ofta en speciell utsatthet. Det handlar inte enkom om att man vid straffansvar är tvingad till tjänstgöring, utan också om att utbildningen ofta sker långt ifrån familj och vänner.

Plikrådet, som väljs av företrädare från olika organisationsenheter runtom i landet, har en viktig uppgift i att granska arbetsförhållanden och säkerhet för samtliga värnpliktiga. Det gäller således inte enbart trakasserier från andra värnpliktiga och befäl, även om just detta nu ökar snabbt.

Det senast avgångna Plikrådet har även haft synpunkter på sina förutsättningar att bedriva en effektiv granskning av villkor och arbetsförhållanden. Man tvingades till flera lokalbyten och fick ett stundtals undermåligt stöd för sin verksamhet. Plikrådet kände även bristande självständighet gentemot myndigheten Försvarsmakten.

De kommande åren avses utbildningen av totalförsvarspliktiga dubbleras, vilket sannolikt leder till en än större arbetsbörda för Plikrådet. Mot bakgrund härav bör regeringen nu utreda hur Plikrådets arbetsförutsättningar kan förbättras både organisatoriskt och genom annat stöd.

En sådan utredning bör även lämna förslag på hur de värnpliktigas rättssäkerhet och trygghet kan säkras vid sidan av systemet med förtroendevalda. Fram till 1968 fanns en särskild militieombudsman (MO), vars uppgifter då övertogs av Justitieombudsmannen (JO). Som framgått ovan är dagens värnpliktiga osäkra på vart de ska vända sig. Av det skälet och det snabbt ökande antalet värnpliktiga bör det övervägas om inte Militieombudsmannen bör återinrättas.

Allan Widman (L)

Johan Pehrson (L)

Christer Nylander (L)

Gulan Avci (L)

Lina Nordquist (L)

Maria Nilsson (L)

Mats Persson (L)